

Obsah

1. Škůdci	2
1.1. Různořezec trnkový	2
1.2. Osenice	3
1.3. Hálčivec révový.....	3
1.4. Vlnovník révový.....	4
1.5. Obaleč mramorovaný a obalečík jednopásý.....	4
2. Choroby	5
2.1. Plíseň révy	5
2.2. Padlí révy.....	6
2.3. Fytoplazmové žloutnutí a červenání listů révy (stolbur).....	6

1. Škůdci

1.1. Různorožec trnkový

Různorožec trnkový má ve vinařských oblastech dvě generace do roka. Přezimují housenky 2. a 3. instaru v úkrytech, především v prasklinách borky kmínků révy. Na jaře již od fáze nalévání oček poškozují očka a mladé letorosty révy. Dospělé housenky se kuklí v půdě. Motýlci první (jarní) generace létají v květnu a v červnu. Oplodněné samičky kladou vajíčka na keře různých listnatých dřevin v okolí vinic, na kterých se vyvíjejí housenky. Motýlci druhé (letní) generace létají od poloviny srpna do října. Samicí kladou vajíčka převážně na révu. Škodlivost mladých housenek v tomto období, kdy je réva bohatě olistěna je zanedbatelná. Po výrazném ochlazení ukončí žír a přelézají do zimních úkrytů, především prasklin borky, kde přezimují. Na lokalitách s pravidelným, a především s významným výskytem v loňském roce i v přilehlých vinicích sledujte již od počátku nalévání oček poškození a výskyt housenek. V těchto dnech lze předpokládat, především v teplejších lokalitách, první zjištění výskytu housenek i poškození oček. Housenky jsou aktivní v noci, zpočátku vykusují v očkách různě velké a hluboké otvory (tunelování oček), později okusují listové čepele, případně poškozují mladé letorosty. Žír trvá relativně krátkou dobu, zpravidla dva týdny. Při významném výskytu je třeba co nejdříve po zjištění poškození provést ošetření porostu insekticidem. Včasnost ošetření je důležitá, neboť škody velmi rychle narůstají a starší housenky jsou na insekticid méně citlivé.

K ošetření proti různorožci trnkovému je povolen pouze indoxakarb (Steward, Steward OPZ).

Indoxakarb působí jako kontaktní a požerový jed. Steward se používá v dávce 0,05 kg/ha. Rozhodující pro účinnost této nízké dávky je použitá koncentrace. Optimální dávka aplikační kapaliny je 150 l/ha, maximální 200 l/ha. Pokud je použita vyšší dávka aplikační kapaliny (nižší koncentrace) je často účinnost neuspokojivá. Při silnějším výskytu nebo pokračujícím žíru je zapotřebí ošetření opakovat.

Účinná látka spinosad (SpinTor), která je v některých případech proti různorožci doporučována není proti tomuto škůdci povolena. U révy je povolena pouze proti obalečům (jen v základní IP), proti obalečům ji lze použít i v ekologické produkci.

V menších vinicích nebo při omezeném ohniskovém výskytu je efektivním opatřením opakovaný sběr housenek, které se v průběhu dne zdržují na keřích nebo na drátěnce. Při sběru housenek pomůže poklep na drátěnku, kdy se část housenek spouští k zemi.

1.2. Osenice

Podobným způsobem jako různorožec trnkový poškozují brzy na jaře očka a mladé letorosty révy také housenky osenic, především osenice polní. Housenky osenic přezimují převážně jako dospělé v půdě a na jaře se kuklí. Zejména v mírnějších zimách přezimují i mladší housenky, které na jaře poškozují i révu. Housenky osenic se zdržují v průběhu dne v půdě pod keři. Po setmění vylézají po kmíncích a konstrukcích drátěnky na keře. V noci vykonávají žír a za svítání slézají zpět a zalézají do půdy. Způsob žíru je odlišný od různorožce trnkového, housenky osenic okusují celá očka včetně obalných šupin, později poškozují mladé listy i letorosty.

K ošetření vinic proti osenicím není povolen žádný insekticid. Z insekticidů povolených pro použití ve vinicích má částečnou účinnost indoxakarb (typ **Steward**), který je povolen proti různorožci trnkovému. Účinnost na dospělé housenky je však nižší. Ošetření je třeba provádět v noci v době, kdy jsou housenky na keřích. Noční ošetření umožní lepší využití kontaktní a požerové účinnosti indoxakardu. Vhodné je ošetřit i bylinný porost pod keři, kde mohou housenky vykonávat náhodný žír.

Výskyt housenek a škody je možno omezit také nočním sběrem housenek.

1.3. Hálčivec révový

Přezimují zimní samičky v úkrytech, především v prasklinách borky. Na jaře sají na rašících očkách a mladých letorostech. Silněji napadené letorosty pomaleji rostou, na listech po sáti vznikají světlé skvrny, které jsou nejlépe viditelné v procházejícím světle. Středky skvrn často nekrotizují, silněji poškozené listy kadeří. Roztoči se vyskytují především na spodní straně listů. Při silném napadení se špatně vyvíjejí květenství a dochází ke spchávání. Škůdce má několik generací do roka. Postupně přechází do vyšších listových pater. Nápadný projev poškození je zpravidla na jaře a v pozdním létě. Již od poloviny srpna přecházejí zimní samičky postupně do zimních úkrytů.

K nejvýznamnějším škodám dochází na jaře v období krátce po vyrašení.

Hálčivec révový je úspěšně kontrolován dravým roztočem *Typhlodromus pyri*. **Akaricidy je možno použít v IP pouze v mladých vinicích do tří let.** V současné době je proti hálčivci révovému povolen jediný specifický akaricid **Ortus 5 SC** a dále některé přípravky na bázi elementární síry (např. **Kumulus WG**). Ošetření je třeba provést krátce po vyrašení s opakovat po cca 14 dnech. **Od čtvrtého roku po výsadbě lze v IP použít k regulaci výskytu škůdce pouze introdukci dravého roztoče *Typhlodromus pyri*.** Při silnějších výskytech v plodných vinicích je možno využít vedlejší účinnosti listových hnojiv na bázi polysulfidu vápníku (typ **Sulka**). Ošetření je třeba provést za teplejšího počasí a nejlépe na počátku rašení.

1.4. Vlnovník révový

Přezimují zimní samičky za šupinami oček. Na jaře sají na mladých vyvíjejících se listech a při silném napadení i na květenstvích. Na líci mladých listů v důsledku sání roztočů vznikají žlutozelené, červené nebo i bílé puchýře a na spodní straně listů nápadné bělavé a později hnědnoucí porosty zbytnělých trichomů (erineum), kde roztoči žijí a množí se. Sají na spodní epidermis listů mezi trichomy. Škůdce má několik generací do roka., postupně přechází do vyšších listových pater. K významnému poškození dochází jen při silném napadení, kdy jsou menší a svinuté listy a při napadení květenství. Silné výskyty bývají často v ohniscích.

Škůdce není plně kontrolován dravým roztočem *Typhlodromus pyri*. K významným výskytům dochází i v porostech se stabilizovanou populací dravého roztoče. **Ošetření akaricidem (Ortus 5 SC) přichází v úvahu jen při velmi silném výskytu škůdce.** Ošetření se provádí ihned po vyrašení a je vhodné jej za 10–14 dní opakovat. **V IP je možno použít akaricid jen do 3 let po výsadbě.** Vzhledem k tomu, že výskyt vlnovníka révového je často ohniskový je vhodné ohniska silného výskytu za vegetace označit pro případné jarní ošetření. V plodných vinicích lze k regulaci škůdce využít vedlejší účinnosti listových hnojiv na bázi polysulfidu vápníku (typ **Sulka**). Ošetření je třeba provést za teplejšího počasí nejlépe na počátku rašení.

1.5. Obaleč mramorovaný a obalečik jednopásý

V následujících dnech je třeba dokončit instalaci feromonových lapáků ve vinicích a nejpozději na počátku příštího týdne zahájit sledování letové aktivity obou druhů obalečů.

2. Choroby

2.1. Plíseň révy

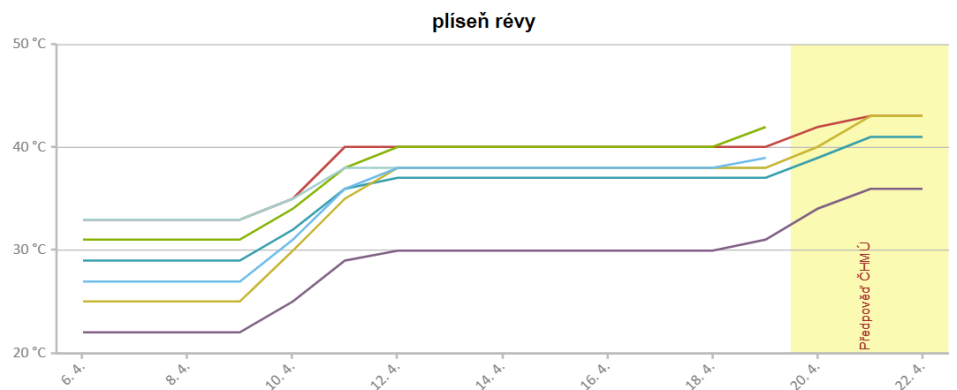

Vhodnost podmínek pro patogen je třeba sledovat a případné první ošetření provést nejdříve po stanovení termínu zralosti oospor. **Počátek zralosti oospor se stanoví na základě sumy efektivních teplot (170 denních stupňů nad 8°C).** První oospory jsou v našich podmínkách zralé zpravidla v 1. nebo ve 2. týdnu května.

V letošním roce je možno předpokládat vzhledem k dosavadnímu průběhu teplot pozdější zralost oospor než v předchozích letech. **Od počátku zralosti oospor je třeba sledovat splnění podmínek pro primární infekci (10 mm srážek v průběhu 24 hod, průměrná teplota neklesne pod 10 /12/° C a minimální pod 8/10/°C).** Důležité je sledovat nejen srážky, ale i teploty. V posledních dvou letech rozhodovaly o splnění podmínek pro primární infekce v průběhu května především nízké teploty. K významným primárním infekcím dochází zpravidla až po druhém splnění podmínek primární infekce.

Na potřebu zahájit ošetření budete včas upozorněni.

Aplikaci sumy efektivních teplot lze nalézt na Rostlinolékařském portálu ÚKZÚZ

Škodl. org.	Aktuální událost (fáze)	SET (DS)	Brod nad Dyjí		Dyjákovice	Kobyly	Lednice	Oblekovice	Strážnice	Uherský Ostroh
			stav k 19.04.	stav k 19.04.	stav k 19.04.	stav k 19.04.	stav k 19.04.	stav k 19.04.	stav k 19.04.	
plíseň révy SET 8 °C/1.1. (DS)	zralost oospor – nebezpečí primárních infekcí při splnění srážkových podmínek	160 °C	23 %	25 %	19 %	26 %	24 %	24 %	24 %	24 %

Gehman K., 1987. Untersuchungen zur Epidemiologie und Bekämpfung des Falschen Meilthaus der Weinrebe verursacht durch Plasmopara viticola (Berk. & Curt. Ex De Bary) Berl. & De Toni.
Thesis, Universität Hohenheim, Stuttgart-Hohenheim, Germany.

2.2. Padlí révy

V letošním roce je možno opět předpokládat pozdější a pozvolný nástup choroby. Důvodem je pozdní a převážně slabší výskyt padlí v loňském roce, kdy nemohlo dojít k početnému osídlení bazálních oček letorostů patogenem. Mimoto teploty v zimním období lokálně v únoru opakovaně poklesly pod $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$ a mohlo dojít k eradikaci přetrvávajících propagulí patogenu v očkách. Počáteční zdroj šíření choroby představují v našich podmínkách konidie, které se vyvíjejí na konidioforech na primárně napadených letorostech vyrůstajících z napadených oček. **K tvorbě konidií na primárně napadených letorostech dochází nejdříve ve fázi 5.–6. listů. V tomto období je třeba pokud jsou vhodné podmínky pro patogen zahájit**

ošetření porostů náchylných odrůd. Časnější ošetření se provádí tam, kde jsou zdrojem primárních infekcí také askospory, které jsou obvykle zralé v přetrvávajících chasmotheciích již ve fázi 1-2 listů.

Dřívější ošetření především přípravky na bázi elementární síry, které je v některých případech doporučováno není odborně odůvodněné a je zcela zbytečné. Pokud toto předčasné ošetření na základě některých doporučení provádíte doporučujeme jeho porovnání se standardním zahájením ošetření ve fázi 5-6 listů.

2.3. Fytoplazmové žloutnutí a červenání listů révy (stolbur)

Regulace výskytu stolburu ve vinicích vyžaduje omezení infekčního tlaku patogenu. Infekční tlak patogenu je dán především přítomností infikovaných duálních hostitelů, v našich podmínkách **svlačce rolního** a **kopřivy dvoudomé** ve vinicích a v okolí vinic a výskytem hlavního přenašeče **žilnatky vironosné**. Duální hostitelé jsou druhy rostlin, na kterých stolbur přetrvává (rezervoárové rostliny) a probíhá na nich vývoj žilnatky vironosné. Infekční tlak na lokalitě je možno omezit pouze regulací výskytu duálních hostitelů a žilnatky vironosné. Současná opatření k regulaci škodlivosti stolburu (likvidace a podsadba, hluboké

zmlazení) infekční tlak, ani šíření stolburu ve vinicích neomezují. Regulace výskytu duálních hostitelů ve vinicích a tam, kde je to možné i v okolí vinic současně omezí i výskyt žilnatky vironosné. Je prokázáno, že žilnatka významně migruje do vinic z okolních bylinných porostů.

Výskyt duálních hostitelů je možno regulovat kultivací nebo použitím herbicidů. Výskyt žilnatky je možno omezit agrotechnickými postupy, především kultivací v období, kdy se vyvíjejí larvy na kořenech duálních hostitelů (podzim, jaro do poloviny června) nebo prostřednictvím regulace výskytu duálních hostitelů. Průkazné omezení výskytu žilnatky (nad 90 %) bylo dosaženo při časově usměrněném ošetření kopřivy dvoudomé ve vinicích i v okolí vinic glyfosátem. Ošetření je třeba provést včas koncem dubna nebo na počátku května, když jsou larvy žilnatky nejvýše ve 4. vývojovém stupni (žilnatka má 5 larvárních stádií). Herbicidem ošetřené chřadnoucí a odumřelé rostliny neposkytují larvám žilnatky na kořenech podmínky pro další vývoj a larvy hynou. Pozdější jarní ošetření byla méně účinná. Dobré výsledky byly dosaženy i při podzimním ošetření. U svlačce rolního nebyl tento způsob regulace žilnatky ověřován. Vzhledem k tomu, že svlačec rolní raší podstatně později je možné, že nebudou dosaženy srovnatelné výsledky.

Termín prvního ošetření herbicidem je třeba, tam kde se ve vinici vyskytuje kopřiva dvoudomá stanovit tak, aby byla dosažena co nejvyšší účinnost i na žilnatku vironosnou a ošetřit v závěru dubna nebo v první polovině května, při pozdním nástupu vegetace do konce května. Pokud budou příznivé teplotní a srážkové podmínky pro svlačec a rostliny svlačce budou ve druhé polovině května dostatečně narostlé, je možno tento způsob regulace výskytu žilnatky uplatnit i u svlačce rolního.

Upozorňujeme, že konečné rozhodnutí o zvolené variantě ochrany musí učinit vinohradník na základě vyhodnocení aktuálních podmínek v konkrétní vinici.

EKOVIN
Tomanova 18,61300 Brno
info@ekovin.cz
www.ekovin.cz